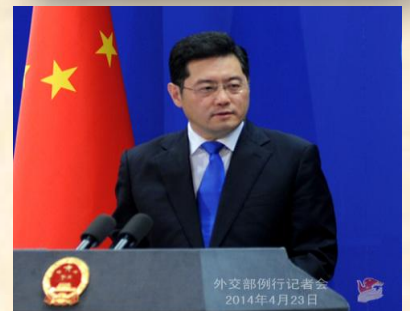

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 21/4 đến 27/4/2014)

- ASEAN - Trung Quốc tham vấn về vấn đề Biển Đông
- Hội nghị Diễn đàn Hải quân Tây Thái Bình Dương lần thứ 14
- Trung Quốc phản đối bình luận của Mỹ về tranh chấp biển
- Việt Nam khánh thành hai bưu điện văn hóa tại huyện đảo Trường Sa
- Philippines dự định mua 8 tàu tấn công đổ bộ
- Quan chức Thái Lan: 'Không có khung thời gian cho COC'
- Mỹ-Nhật khẳng định quan hệ đồng minh bền chặt
- Nhật Bản muốn đẩy mạnh hợp tác hải quân với Ấn Độ

Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

Trung Quốc phản đối bình luận của Mỹ về tranh chấp biển. Trước bình luận của Tổng thống Mỹ rằng quần đảo Senkaku/ Điếu Ngư thuộc khuôn khổ bảo vệ của hiệp ước an ninh giữa Washington và Tokyo, tại cuộc họp báo ngày 23/4, người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Tần Cương nhấn mạnh: “Quần đảo Điếu Ngư là một phần không thể tách rời của Trung Quốc. Chúng tôi cương quyết phản đối việc đưa quần đảo Điếu Ngư vào khuôn khổ Hiệp ước an ninh song phương Mỹ-Nhật. Mỹ nên tôn trọng thực tế, hành động có trách nhiệm và tôn trọng cam kết không đứng về bên nào trong tranh chấp chủ quyền, thận trọng với những phát ngôn và hành động của mình.”

Trong cuộc họp báo hôm 24/4, ông Tần tiếp tục tuyên bố: “Cái gọi là Hiệp ước An ninh Mỹ-Nhật là một sản phẩm thời Chiến tranh Lạnh. Nó không được nhằm vào bên thứ ba và không được làm tổn hại sự toàn vẹn lãnh thổ Trung Quốc.

Dù ai đó có nói hay làm gì đi nữa thì sự thật quần đảo Điếu Ngư vẫn là một phần lãnh thổ của Trung Quốc.” Về tuyên bố chung Mỹ-Nhật có đề cập đến vùng ADIZ và Biển Đông, **ông Tần hôm 25/4 khẳng định**, “Cả Nhật và Mỹ đều thiết lập ADIZ của riêng mình vài thập kỉ trước, hai nước không có quyền chỉ trích ADIZ của Trung Quốc. Ngoài ra, việc đưa tranh chấp Biển Đông lên tòa án quốc tế là vi phạm thỏa thuận song phương và phá vỡ cam kết được đưa ra trong DOC về Biển Đông. Trung Quốc thúc giục Mỹ, Nhật Bản từ bỏ cách suy nghĩ thời Chiến tranh Lạnh.”

Trung Quốc tổ chức diễn tập hàng hải đa quốc gia. Ngày 23/4 cuộc diễn tập hàng hải đa quốc gia đã diễn ra ở ngoài khơi thành phố biển Thanh Đảo, miền Đông Trung Quốc. Đây là lần đầu tiên lực lượng Hải quân thuộc Quân Giải phóng Nhân dân Trung Quốc tổ chức cuộc diễn tập kiểu này. Tham gia sự kiện mang tên “Phối hợp hàng hải – 2014” có tàu chiến, máy bay trực thăng cùng lực lượng lính thủy đánh bộ của tám quốc gia, gồm Trung Quốc, Bangladesh, Pakistan, Singapore, Indonesia, Ấn Độ, Malaysia và Brunei.

Tàu Trung Quốc quấy rối ngư dân trên biển. Sĩ quan thủy quân lục chiến Philippines ông Mike Pelotera cho biết đã nhìn thấy các ngư dân bị “chèn ép” không cho đánh cá quanh Bãi Cỏ Mây ít nhất 8 lần kể từ tháng 12/2013 tới tháng 3/2014. Pelotera cho hay ông đã quay một đoạn

video cho thấy một tàu Trung Quốc đuổi theo một tàu cá Việt Nam một cách nguy hiểm ở gần các mỏm san hô. **Trung Quốc** hiện còn sử dụng các thiết bị thông tin - viễn thông tiên tiến để nghe trộm tin tức của Hải quân và Cảnh sát biển Philippines đóng tại Palawan. Một chuyên gia thông tin liên lạc quân sự Philippines giấu tên cho biết, “Trung Quốc sử dụng các thiết bị thông tin hiện đại có khả năng chặn và nghe lén những liên lạc trong quân đội Philippines ở ngoài khơi hoặc trên đất liền.” Báo cáo tình báo trước đó cho biết Bắc Kinh hiện đang lắp đặt trái phép hệ thống radar rất mạnh trên nhà nổi công sự mà nước này xây trên đá Vành Khăn, quần đảo Trường Sa.

+ Việt Nam:

Khánh Hòa khánh thành hai bưu điện văn hóa tại huyện đảo Trường Sa. Đây là điểm bưu điện văn hóa đầu tiên tại huyện đảo Trường Sa, do Bộ Thông tin và Truyền thông và Tổng Công ty Bưu chính Việt Nam khánh thành ngày 23/4, tại đảo Sinh Tồn. Tại 2 điểm Bưu điện văn hóa này có các dịch vụ bưu chính công ích, bưu phẩm, bưu kiện, cung cấp các dịch vụ viễn

thông, internet thông qua kết nối đường truyền với Tổng Công ty Viễn thông quân đội Viettel. Ngoài ra, mỗi điểm Bưu điện văn hóa được trang bị máy tính, máy in, một tủ sách với khoảng 100 đầu sách phục vụ người đọc. Dự kiến ngày 25/4, sẽ tiếp tục tổ chức khánh thành Điểm Bưu điện văn hóa tại thị trấn Trường Sa.

+ Philippines:

Philippines dự định mua 8 tàu tấn công đổ bộ. Bộ Quốc phòng Philippines (DND) thông báo chính phủ nước này sẽ dành 2,5 tỷ peso (hơn 56,3 triệu USD) để mua 8 tàu tấn công đổ bộ nhằm hiện đại hóa các lực lượng vũ trang. DND sẽ tổ chức mời thầu dự án mua các phương tiện này với sự hỗ trợ hậu cần cho tất cả các bên tham gia. Phó Chủ tịch Ủy ban Đấu thầu ông Efren Fernandez cho biết thủ tục giao hàng phải được thực hiện trong 910 ngày kể từ ngày mở thư tín dụng. Dự kiến, hội nghị tiền đấu thầu sẽ được tổ chức vào ngày 29/4 tại trụ sở DND.

+ Thái Lan:

Quan chức Thái Lan: ‘Không có khung thời gian cho COC’. Phát biểu bên lề Hội nghị quan chức cấp cao ASEAN - Trung Quốc về thực hiện Tuyên bố ứng xử của các bên trên Biển Đông hôm 21/4, Vụ trưởng Vụ ASEAN, Bộ Ngoại giao Thái Lan ông Arthayudh Srisamoot cho biết việc soạn thảo bộ quy tắc ứng xử trên Biển Đông (COC) là một quá trình làm việc không có khung thời gian, “Chúng tôi cần phải cẩn trọng và tiến hành từng bước. Việc này sẽ mất thời gian.” Theo ông Arthayudh, với tư cách là nước điều phối viên quan hệ ASEAN - Trung Quốc,

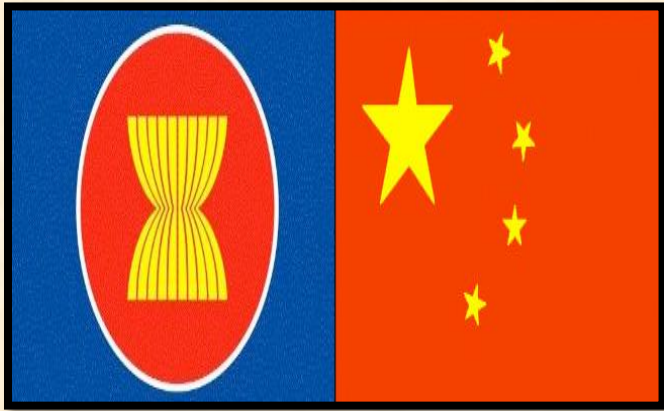
Thái Lan đang cố gắng tổ chức các cuộc họp trong năm nay để giúp ASEAN và Trung Quốc tiến hành đàm phán thêm về COC cũng như tiến hành các hoạt động hợp tác thiết thực hơn. Quá trình đàm phán COC sẽ được đẩy mạnh hơn nữa với khoảng 5 cuộc họp trong năm nay.

+ Mỹ:

Mỹ ủng hộ Nhật Bản trong tranh chấp biển đảo. Trong văn bản trả lời các câu hỏi phỏng vấn của tờ *Yomiuri Shimbun* hôm 21/4, Tổng thống Mỹ Barack Obama khẳng định: “Chính sách của Mỹ rất rõ ràng. Quần đảo Senkaku do Nhật Bản quản lý và do đó cũng nằm trong phạm vi Điều 5 của Hiệp ước An ninh và Hợp tác song phương giữa Mỹ và Nhật Bản. Và chúng tôi phản đối bất kỳ hành động đơn phương nào phương hại đến việc Nhật Bản quản lý quần đảo này.” Theo ông Obama, các tranh chấp biển nên được giải quyết thông qua đối thoại và ngoại giao chứ không phải bằng đe dọa và ép buộc. Đối với Trung Quốc, ông Obama cho biết Mỹ hoan nghênh Trung Quốc trở dậy hòa bình, ổn định và giữ vai trò có trách nhiệm trong các vấn đề toàn cầu.

Quan hệ các nước

ASEAN và Trung Quốc tham vấn về vấn đề Biển Đông. Cuộc họp các Quan chức Cao cấp (SOM) ASEAN-Trung Quốc lần thứ 20 về Quan hệ Đối tác ASEAN-Trung Quốc và lần thứ 7 về Thực hiện Tuyên bố ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC) và Tham vấn chính thức về Bộ Quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC) đã diễn ra từ 21-22/4, tại Pattaya, Thái Lan. Về Quan hệ đối tác ASEAN-Trung Quốc, hai bên đã kiểm điểm quan hệ hợp tác và việc triển khai kết quả Cấp cao ASEAN-Trung Quốc lần thứ 16 (tháng 10/2013) và Kế hoạch Hành động ASEAN-Trung Quốc 2011-2015. Hai bên khẳng định quyết tâm đẩy mạnh hơn nữa quan hệ Đối tác chiến lược ASEAN-Trung Quốc. Về thực hiện DOC và Tham vấn chính thức về COC, hai bên đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thực hiện đầy đủ tuyên bố DOC và nỗ lực đẩy mạnh xây dựng Bộ Quy tắc COC. Hai bên nhất trí cần thúc đẩy những kết quả bước đầu đã đạt được tại Tham vấn chính thức lần đầu (Tô Châu, Trung Quốc, 9/2013). Hai bên cũng nhấn mạnh việc

xây dựng kế hoạch công tác và lịch trình làm việc cụ thể để đẩy nhanh quá trình tham vấn về COC, đồng thời ASEAN đề nghị cần xem xét một số biện pháp triển khai sớm nhằm thúc đẩy xây dựng lòng tin, phòng tránh và ngăn ngừa, giải quyết các sự cố có thể nảy sinh như lập đường dây nóng, tìm kiếm cứu nạn.

Nhật Bản muốn đẩy mạnh hợp tác hải quân với Ấn Độ. Hôm 22/4, Đô đốc Katsutoshi Kawano, Tham mưu trưởng Lực lượng Phòng vệ biển (MSDF) Nhật Bản cho biết ông hy vọng chính phủ sắp tới tại Ấn Độ sẽ “hành động nhiều hơn” để tăng cường quan hệ mật thiết với Nhật Bản. Theo Đô đốc Kawano, “Chúng tôi thường xuyên trao đổi với Hải quân Ấn Độ, nhưng chúng tôi muốn có sự hợp tác nhiều hơn nữa. Nhật Bản muốn mở rộng quan hệ với Hải quân Ấn Độ thông qua nhiều hoạt động trao đổi và cho các tàu hải quân tới thăm hải cảng của nhau. Nhật Bản rất quan tâm tới việc giúp Ấn Độ phát triển công nghệ hải quân.”

Hội nghị Diễn đàn Hải quân Tây Thái Bình Dương lần thứ 14. Hội nghị thường niên này hôm 22/4 đã chính thức được khai mạc tại Thanh Đảo, Trung Quốc với sự tham gia của hơn 140 đại biểu và lãnh đạo hải quân đến từ 21 nước thành viên và các nước quan sát viên. Trong thời gian hai ngày, diễn đàn sẽ tiến hành tổng kết tình hình triển khai các hoạt động trong năm 2013 và 2014; xác định và sắp xếp các hoạt động của diễn đàn trong tương lai. **Tối 22/4**, đại

diện các nước tham gia hội nghị đã thông qua một bộ quy tắc ứng xử nhằm tăng cường thông tin trên biển, giảm thiểu nguy cơ xảy ra xung đột. Bộ quy tắc ứng xử cung cấp các chỉ dẫn cơ bản được dịch sang các thứ tiếng để hải quân các nước có thể sử dụng trong trường hợp bất ngờ gặp thuyền của nước khác hoạt động trên những tuyến đường biển tập nập xung quanh Trung Quốc, Nhật Bản và Đông Nam Á. Tuy không có tính ràng buộc, song thỏa thuận trên được coi là nhằm thiết lập các tiêu chuẩn quốc tế trong việc sử dụng đường biển.

Mỹ-Nhật khẳng định quan hệ đồng minh bền chặt. Phát biểu tại cuộc họp báo chung sau cuộc hội đàm với Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe hôm 24/4, Tổng thống Mỹ Barack Obama nhấn mạnh liên minh Mỹ-Nhật là nền tảng không chỉ đối với an ninh của 2 nước tại khu vực châu Á-Thái Bình Dương mà còn đối với toàn khu vực. Tổng thống Obama tái khẳng định cam kết bảo vệ Nhật Bản, “Chúng tôi kêu gọi giải quyết các tranh chấp trên biển một cách hòa bình thông qua đối thoại. Chúng tôi chia sẻ nguyên tắc cơ bản về tự do hàng hải và tôn trọng luật pháp

quốc tế. Không có gì thay đổi trong chính sách của Mỹ về việc can dự vào an ninh của Nhật Bản căn cứ theo Hiệp ước an ninh Nhật – Mỹ. Tất cả lãnh thổ thuộc quyền quản lý của Nhật Bản bao gồm cả quần đảo Senkaku thuộc phạm vi áp dụng của Điều 5 Hiệp ước an ninh Nhật – Mỹ”. Về phần mình, Thủ tướng Abe khẳng định Nhật Bản ủng hộ mạnh mẽ chính sách tái cân bằng của Mỹ tới Châu Á, đồng thời cũng nhấn mạnh vai trò “không thể thiếu và không thể thay thế” của liên minh Nhật-Mỹ đối với hòa bình khu vực. Thủ tướng Shinzo Abe cho biết: “Liên quan đến Trung Quốc, chúng tôi đã thống nhất phối hợp cùng Trung Quốc tham gia vào quá trình phát triển một Châu Á – Thái Bình Dương tự do và mở cửa dưới sự điều chỉnh của luật pháp. Chúng tôi cũng thống nhất phản đối mạnh mẽ đối với động thái nhằm thay đổi hiện trạng bằng vũ lực. Nhật Bản và Mỹ sẽ tiếp tục phối hợp chặt chẽ trong các chính sách đối với Trung Quốc”. **Trong tuyên bố chung đưa ra hôm 25/4**, Mỹ-Nhật Bản đã bày tỏ sự lo ngại về tình hình Biển Hoa Đông và Biển Đông, “Hai nước phản đối các nỗ lực khẳng định yêu sách biển thông qua hành động đe dọa, cưỡng ép hay sử dụng vũ lực. Mỹ-Nhật Bản thúc giục các chính phủ và quân đội trong khu vực thiết lập biện pháp xây dựng lòng tin nhằm giải quyết các căng thẳng. Ở Biển Đông, chúng tôi kêu gọi các bên liên quan làm rõ cơ sở các yêu sách biển dựa trên luật pháp quốc tế. Chúng tôi ủng hộ những nỗ lực xây dựng một Bộ Quy tắc hiệu quả như một cách thức để giảm thiểu nguy cơ các vụ đụng độ không chủ đích. Mỹ-Nhật Bản hoàn

toàn ủng hộ việc sử dụng các phương thức ngoại giao và pháp lý, bao gồm cả phân xử trọng tài, để giải quyết tranh chấp ở Biển Đông.”

Nhật Bản-Lào chuẩn bị tổ chức đối thoại an ninh lần đầu. Nhật Bản và Lào sẽ tổ chức các cuộc đối thoại an ninh song phương lần đầu tiên tại thủ đô Vientiane vào ngày 24/4. Tham gia cuộc đối thoại sẽ có Vụ trưởng Vụ Đông Nam và Tây Nam Á thuộc Bộ Ngoại giao Nhật Bản, ông Kazuhide Ishikawa với Vụ trưởng Vụ châu Á - Thái Bình Dương và châu Phi thuộc Bộ Ngoại giao Lào, ông Mai Sayavongs cùng nhiều quan chức đến từ Bộ Quốc phòng hai nước. Đây là một phần trong các nỗ lực nhằm thúc đẩy liên lạc bên trong các vấn đề chính trị và an ninh hai nước.

Tổng thống Mỹ thăm Malaysia. Tổng thống Mỹ Barack Obama đã đến Kuala Lumpur ngày 26/4, bắt đầu chuyến thăm cấp nhà nước kéo dài ba ngày tới Malaysia. Tổng thống Obama sẽ hội đàm với Thủ tướng nước chủ nhà Najib Razak về các vấn đề thương mại song phương, các vấn đề khu vực, và tiến trình đàm phán Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP). Ngày

27/4, Thủ tướng Malaysia Najib Razak tuyên bố ông cùng Tổng thống Mỹ Barack Obama đã nhất trí nâng tầm quan hệ song phương lên “quan hệ đối tác toàn diện”. **Trong cuộc họp báo chung với ông Obama sau buổi tiếp**, Thủ tướng Najib nhấn mạnh: “Sự kiện này đánh dấu một giai đoạn mới trong quan hệ song phương, với việc hợp tác sâu rộng hơn trong các lĩnh vực kinh tế, an ninh, giáo dục, khoa học và công nghệ”. Ngoài ra, ông Najib cho biết thêm khi thảo luận tới tình trạng căng thẳng ở Biển Đông, lãnh đạo hai nước đã nhất trí về tầm quan trọng của việc tuân thủ luật pháp quốc tế, trong đó có UNCLOS.

Phân tích và đánh giá

“Chuyến thăm Châu Á của ông Obama và liên minh Mỹ - Philippines” của *Sheena Chestnut Greitens*. Những vấn đề an ninh phi truyền thống nổi lên trong thời gian gần đây đem lại cả cơ hội lẫn thách thức cho liên minh Mỹ - Philippines. Cho dù vấn đề này không được dành nhiều chú ý trong chuyến thăm của Tổng thống Obama, tuy nhiên chúng sẽ là nhân tố định hình bản chất liên minh Mỹ - Philippines. Do đó, cùng với việc tăng cường hợp tác quốc phòng với Philippines, Mỹ cần cân nhắc tới các thách thức không nhỏ trong nước mà đồng minh của mình đang phải đối mặt – bao gồm các khúc mắc chính trị bởi sự hiện diện của Mỹ tại Philippines luôn là một vấn đề nhạy cảm, các khó khăn ngân sách và áp lực từ các thách thức an ninh phi truyền thống đặt ra cho Quân đội Philippines. Để giải quyết những vấn đề này, Mỹ có thể thực hiện một vài biện pháp sau. Đầu tiên,

họ có thể tập trung vào hợp tác Hỗ trợ nhân đạo và Cứu trợ thảm họa (HADR) với Philippines. Một mặt, lĩnh vực hợp tác này sẽ mang lại những lợi ích cụ thể, rõ ràng cho người dân Philippines, mặt khác đây là vấn đề hợp tác mà các chính trị gia Philippines có lý do để ủng hộ, bởi hợp tác HADR có ít hạn chế hơn – về cả mặt hiện pháp lẫn lịch sử - mà vẫn cho phép sự hiện diện lớn hơn của quân đội Mỹ. Mỹ cũng có thể tập trung vào xây dựng năng lực quốc phòng cho Philippines trong những lĩnh vực như nâng cao nhận thức hàng hải, thông tin liên lạc và hậu cần, tất cả những lĩnh vực này đều cần cho việc hợp tác HADR, tuy nhiên chúng cũng đóng góp vào việc củng cố năng lực quốc phòng trước những mối đe dọa từ bên ngoài. Cuối cùng, Mỹ có thể khuyến khích chính sách đối ngoại hiện tại của Philippines, đó là theo đuổi hợp tác song phương với Mỹ và tham gia hợp tác an ninh sâu rộng hơn với một loạt các quốc gia trong khu vực. Điều này sẽ giúp giảm bớt những lo ngại về việc quá phụ thuộc vào Mỹ để đảm bảo an ninh trước những mối đe dọa từ bên ngoài và giúp liên minh Mỹ - Philippines hoạt động hiệu quả hơn. Kết hợp những biện pháp: *i)* tăng cường hợp tác song phương với Mỹ, *ii)* tham gia hợp tác khu vực sâu rộng hơn và *iii)* thay đổi những kiểu hợp tác quốc phòng truyền thống một cách phù hợp để giải quyết các mối lo ngại về an ninh phi

truyền thống của Philippines sẽ là cách hữu hiệu nhất để đảm bảo rằng sợi dây liên minh Mỹ - Philippines được duy trì vững chắc trong dài hạn.

“Quân sự Trung Quốc lộ “yếu điểm” trong cuộc tìm kiếm MH370” của *Greg Torode* và *Michael Martina*. Khi Trung Quốc đề nghị gửi tàu Hải quân Qiandaohu sang cảng Albany của Australia để tham gia vào cuộc tìm kiếm máy bay MH370 của Malaysia, các nhà hoạch định chiến lược ở Bắc Kinh mới thấy rằng họ đang thiếu các căn cứ ở nước ngoài và các cảng thân thiện sẵn sàng tiếp đón tàu của nước này. Các nhà hoạch định của hải quân Trung Quốc biết rằng chỉ khi lấp đầy khoảng trống chiến lược trên, họ mới có thể triển khai hoạt động toàn diện của hải quân của nước này vào năm 2050, đặc biệt là trong trường hợp phải sử dụng các con đường tại Đông Nam Á khi xảy ra căng thẳng. Bắc Kinh hiện đang muốn thách thức sự thống trị trên biển lâu nay của Washington ở

khắp Châu Á Thái Bình Dương và muốn bảo vệ lợi ích nước này ở khắp Ấn Độ Dương và Trung Đông. “Với sự hiện diện quân sự đang ngày một rõ ràng và tham vọng thực hiện những kế hoạch của mình, Trung Quốc sẽ cần phải có thỏa thuận với một số cảng như Mỹ đang có”, ông Ian Storey, một chuyên gia an ninh khu vực tại Viện Nghiên cứu Đông Nam Á cho hay, “Tôi có chút ngạc nhiên rằng chẳng có dấu hiệu gì cho thấy họ bắt đầu thảo luận về việc có được quyền tiếp cận lâu dài”. Ngược lại, Mỹ đã xây dựng một mạng lưới rộng khắp các căn cứ ở Nhật, Guam và đảo Diego Garcia, cùng với đó họ cũng điều chỉnh lại thỏa thuận với các đối tác khác như Singapore và Malaysia để tàu của Mỹ có thể ghé thăm các cảng tại đây. Các tùy viên quân sự cho biết, đối với các nỗ lực nhân đạo trong thời bình - như cuộc tìm kiếm MH370 hoặc trong các cuộc tuần tra chống cướp biển ở Sừng châu Phi, việc tiếp cận các cảng nước ngoài là tương đối dễ dàng, tuy nhiên vào thời điểm căng thẳng hay xung đột thì lại là chuyện khác. “Nếu có căng thẳng thật sự và nguy cơ xung đột giữa Trung Quốc với một đồng minh của Mỹ ở Đông Á, thật khó tưởng tượng việc tàu chiến Trung Quốc có thể được phép ghé cảng Australia để tiếp tế”, một nhà phân tích tại Bắc Kinh cho biết, “Trung Quốc biết rằng việc không có nhiều hải cảng sẵn sàng cho họ tiếp cận sẽ gây ra khó khăn trong tương lai. Với việc hải quân Trung Quốc đang ngày càng lớn mạnh, đây sẽ trở thành vấn đề nan giải chiến lược.”

“Tác động của vụ kiện Philippines tới việc giải quyết tranh chấp tại khu vực” của Christopher Ward. Vụ kiện của Philippines đã được chuẩn bị một cách kỹ càng, trong đó nước này muốn tòa đưa ra tuyên bố về tư cách pháp lý, chứ không phải quyền sở hữu hợp pháp, của các thực thể khác nhau tại Biển Đông. Cụ thể, Philippines muốn tòa đưa ra phán quyết rằng các thực thể nửa chìm, nửa nổi hoặc các thực thể mà trên đó không thể duy trì sự sống của con người không phải là đảo theo quy định của UNCLOS, và do đó các thực thể này không được hưởng vùng đặc quyền kinh tế (EEZ). Đơn kiện của Philippines đã khéo léo tránh việc đưa ra câu hỏi về “phân định biên giới biển” (điều mà Trung Quốc đã bảo lưu khi tham gia vào UNCLOS). Họ không trực tiếp đòi hỏi tòa phải đưa ra phán quyết về việc phân định các khu vực tranh chấp. Thay vào đó, đơn kiện của Philippines tập trung vào việc xác định đặc tính của các thực thể được xác định như đá hoặc các thực thể nửa nổi nửa chìm, và trên hết là tính hợp pháp của đường chín đoạn. Do đó, nhiều khả năng Tòa Trọng tài sẽ có đủ thẩm quyền để đưa ra phán quyết về đặc tính của các thực thể như đá và đảo bởi những vấn đề này không nằm trong quyền bảo lưu của Trung Quốc. Nếu Tòa Trọng tài đưa ra phán quyết về tình trạng của các thực thể được xác định trên Biển Đông, cho dù Trung Quốc không tham gia vụ kiện, thì điều này chắc chắn sẽ có lợi cho luật pháp quốc tế cũng như sẽ góp phần vào việc tìm kiếm cách giải quyết cho các

các vấn đề của khu vực. Ngay cả khi Trung Quốc không công nhận tính hợp lệ của phán quyết của Tòa, thì việc Tòa trọng tài – cơ quan hợp pháp và có trách nhiệm – đưa ra phán quyết về tư cách của các thực thể trên biển cũng có những tác động đáng kể tới việc giải quyết tranh chấp, do đây sẽ là cơ sở để tiến hành các hoạt động ngoại giao cũng như việc phân xử trong tương lai.

“Mỹ và Trung Quốc có vai trò quyết định trong tranh chấp Biển Đông?” của Tướng Moeldoko, Tổng Tư lệnh Quân đội quốc gia Indonesia. Indonesia thấy thất vọng trước việc Trung Quốc đưa một phần Quần đảo Natuna vào yêu sách đường chín đoạn của họ. Do đó, quân đội Indonesia đã tăng cường lực lượng trên đảo Natuna. Chúng tôi cũng cần chuẩn bị sẵn sàng khi có sự cố xảy ra trong bối cảnh khu vực đang ngày càng căng thẳng. Không có gì bất thường khi quân đội Indonesia, giống như quân đội các

quốc gia khác, luôn phải chuẩn bị cho tất cả các kịch bản có thể xảy ra. Tuy nhiên, chúng tôi vẫn hy vọng vào khả năng các quốc gia trong khu vực, thông qua các biện pháp ngoại giao và chính trị, có thể đạt được một giải pháp không sử dụng đến vũ lực hay đe dọa sử dụng vũ lực để giải quyết bất đồng. Nói cách khác, chúng tôi tin vào một cách tiếp cận không-dùng-đến-chiến-tranh cho vấn đề Biển Đông cũng như khu vực Châu Á – Thái Bình Dương. Chúng tôi cho rằng các cường quốc phải nhận ra được lợi ích của mình trong việc duy trì hòa bình tại đây, và chỉ có như vậy hòa bình trong khu vực mới có thể được duy trì. Cùng hợp tác với nhau để duy trì hòa bình tại Biển Đông nói riêng hay hòa bình tại khu vực Châu Á – Thái Bình Dương nói chung chính là lợi ích quốc gia của Mỹ và Trung Quốc. Mọi quan hệ song phương giữa họ có vai trò rất quan trọng, không chỉ cho bản thân hai quốc gia này mà cho cả các quốc gia tại Đông Nam Á, do đó không có lý do gì để tranh chấp Biển Đông đẩy Trung Quốc và Mỹ rời xa nhau. Với Trung Quốc, cách hành xử của họ tại Biển Đông sẽ là cơ sở để các quốc gia khác đánh giá tham vọng của nước này với vai trò một quốc gia đang trỗi dậy. Nếu Bắc Kinh sử dụng cách tiếp cận không-dùng-đến-chiến-tranh, điều này sẽ thuyết phục các nước láng giềng của họ tin rằng Bắc Kinh thật sự muốn trỗi dậy hòa bình. Một Trung Quốc quyết đoán, muốn thay đổi nguyên trạng thông qua việc sử dụng sức mạnh vũ trang chắc chắn sẽ gây ra những tác động tiêu

cực. Với Mỹ, chính sách của họ đối với tranh chấp biển sẽ có vai trò quyết định tới sự tín nhiệm của các quốc đồng minh và đối tác dành cho nước này. Tuy nhiên, Indonesia không muốn chính sách này trở thành lý do để Trung Quốc nói rằng tại khu vực đang âm thầm hình thành một liên minh nhằm bao vây quân sự nước này. Do đó, điều quan trọng là chính sách xoay trục của Mỹ tới Ấn Độ - Thái Bình Dương không nên nhắm đến việc xây dựng một mạng lưới ảnh hưởng nhằm loại trừ Trung Quốc ra khỏi các vấn đề khu vực. Các khái niệm như cân bằng quyền lực, phạm vi ảnh hưởng và vùng đệm đã lỗi thời. Hai cuộc chiến tranh thế giới, cuộc Chiến tranh Lạnh, và sự xuất hiện của các quốc gia có vũ khí hạt nhân đã đủ để chứng minh rằng những khái niệm trên luôn tiềm ẩn mầm mống bất ổn. Cách tiếp cận không-dùng-đến-chiến-tranh có vẻ hơi xa vời, tuy nhiên nó hoàn toàn có thể xảy ra trên thực tế. Đây là một cách tiếp cận có lợi cho các cường quốc tại Châu Á bởi nó giúp củng cố môi trường hòa bình chiến lược, điều kiện cần thiết để họ cùng phát triển và giải quyết bất đồng thông qua đàm phán và thỏa hiệp. Indonesia chắc chắn sẽ có những ủng hộ trên mặt trận ngoại giao cho việc thiết lập một trật tự tại Châu Á dựa trên nguyên tắc không sử dụng vũ lực hay không đe dọa sử dụng vũ lực./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp